

Η λεγόμενη «απολιγνιτοποίηση» δεν λύνει αλλά αυξάνει, υπέρμετρα μάλιστα, τα Περιβαλλοντικά προβλήματα στη Δυτική Μακεδονία

Γράφει ο **Στέφανος Πράσσοι***

Μόνιμη και σταθερή απάντηση των υπερασπιστών εγκατάστασης των βιομηχανικών, μεταβλητών ΑΠΕ (Αιολικά + Φωτοβολταϊκά) στη χώρα μας, προς τα κινήματα που αγωνίζονται ενάντια στις εγκαταστάσεις των, είναι ότι «πρέπει να μπουν για να σταματήσει η καύση του λιγνίτη που γεμίζει ρύπανση και καρκίνους, ειδικότερα στους κατοίκους του Λεκανοπεδίου Κοζάνης -Πτολεμαΐδας Φλώρινας».

Εικόνα 1. Κρύβει ιδιοτέλεια το επιχείρημα για τους λιγνιτικούς καρκίνους;

Είναι όμως έτσι;

Εμείς που έχουμε υποστεί τις συνέπειες της εξόρυξης και της καύσης του λιγνίτη, ως εργαζόμενοι των λιγνιτωρυχείων και των ΑΗΣ αλλά και ως κάτοικοι της Περιοχής, θα

ήμασταν οι τελευταίοι που θα υποστηρίζαμε ότι αυτή η διαδικασία δεν δημιουργεί ρύπανση και προβλήματα στην υγεία των κατοίκων των γύρω περιοχών και των εργαζομένων σ αυτές τις εργασίες.

Πολλοί από εμάς στήριξαν ή συμμετείχαν στην προσφυγή του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΙΜΔΑ) στο Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣΤΕ) εναντίον της ΔΕΗ και της Χώρας μας για μη λήψη μέτρων προστασίας της υγείας των κατοίκων και των εργαζομένων στις Περιοχές Πτολεμαΐδας, Κοζάνης, Φλώρινας και Μεγαλόπολης[1]. Το αποτέλεσμα ήταν να καταδικαστεί η Χώρα μας για παραβίαση του Χάρτη Κοινωνικών Δικαιωμάτων του ΣΤΕ αλλά και να χαρακτηριστεί για πρώτη φορά παγκοσμίως ως «έγκλημα κατά της ζωής» ή μη λήψη μέτρων προστασίας της υγείας κατοίκων και εργαζομένων κατά τη διάρκεια εξορυκτικών δραστηριοτήτων.

Επομένως μακριά από μας η προσπάθεια συγκάλυψης του Κράτους και της εργοδοσίας. Αντίθετα παλέψαμε και παλεύουμε για την υλοποίηση αυτής της απόφασης και γενικότερα ενάντια στη ρύπανση του Περιβάλλοντος.

ΕΘΝΟΣ, Παρασκευή 14 Μαρτίου 2003

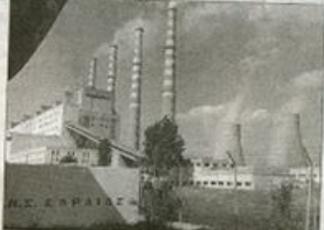
«ΚΡΑΥΓΗ» ΑΠΟ ΤΑ ΛΙΓΝΙΤΩΡΥΧΕΙΑ ΚΟΖΑΝΗΣ

Μας «πνίγει» η τέφρα

Συνεχείς κινητοποιήσεις από τους 800 εργαζόμενους. Διεκδικούν καλύτερες συνθήκες εργασίας, υποστηρίζοντας ότι η μεταφορά του λιγνίτη γίνεται με τρόπο που θέτει σε κίνδυνο την υγεία τους

Η τέφρα στα λιγνιτωρυχεία «πνίγει» τους εργαζόμενους στην Κοζιά Κοζάνης, οι οποίοι βρίσκονται σε συνεχείς κινητοποιήσεις το τελευταίο διάστημα, διεκδικώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας, που θα προστατεύουν τόσο την υγεία τους όσο και το περιβάλλον της περιοχής.

Χθες, οι εργαζόμενοι πραγματοποίησαν διαδήλωση από τις 7 έως τις 9 το πρωί και παράλληλα κατάληψη του διοικητηρίου του Ορυχείου Κοζιάς, με αίτημα να πάρουν τα μέτρα της διοίκησης εναντίον συναδέλφου τους, που την πε-

ρασμένη εβδομάδα σταμάτησε τη λειτουργία του Ορυχείου.

Ο εργαζόμενος Στέφανος Πράσος είχε σταματήσει τα μηχανήματα ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του Σωματείου Εργαζομένων ΔΕΗ «Η Ένωση» και στη συνέχεια κλήθηκε σε απολογία από τη διοίκηση. Κατά τη διάρκεια της χθεσινής κινητοποίησης και ύστερα από συνάντηση με τον διευθυντή του Ορυχείου κ. Ιωάννη Ιωακείμ, ο τελευταίος έδωσε τη διαβεβαίωση ότι θα ανακληθεί η κλήση σε απολογία του εργαζομένου.

Ωστόσο, όπως ξεκαθαρίζουν οι εργαζόμενοι, οι κινητοποιήσεις θα συνεχιστούν, μέχρις ότου ληφθούν μέτρα από τη διοίκηση για τη βελτίωση των συστημάτων τέφρας και λιγνίτη, που όπως υποστηρίζουν θέτουν σε δοκιμασία την υγεία των εργαζομένων και του φυσικού περιβάλλοντος.

«Η τέφρα, όπως μεταφέρεται στον ταινιόδρομο από τον ΑΗΣ Κοζιάς στο Ορυχείο για τσάφ, πρέπει να είναι σκεπασμένη και σε υγρή μορφή, ώστε να μην την παίρνει ο αέρας και διασκορπίζεται, ενώ αντίστοιχα ο λιγνίτης πρέπει να μεταφέρεται στον ΑΗΣ αμέσως μετά την εξόρυξη και να μην υπάρχουν μεγάλες αποθέσεις στο Ορυχείο», εξήγησε στο «Έθνος» ο πρόεδρος του Σωματείου «Η Ένωση», κ. Γιάννης Καραβασιλής και πρόσθεσε: «Εμείς θα συνεχίσουμε τις κινητοποιήσεις μέχρι να πείσουμε τη διοίκηση ότι είναι και προς όφελός της να προστατευτεί τους εργαζομένους και το περιβάλλον».

Στο Ορυχείο Κοζιάς ασχολούνται συνολικά 800 εργαζόμενοι.

«Η μεταφορά του λιγνίτη και της τέφρας από το ορυχείο στον Ατμοηλεκτρικό Σταθμό Κοζιάς γίνεται με τέτοιο τρόπο, που θέτει σε κίνδυνο την υγεία μας», υποστηρίζουν οι εργαζόμενοι.

Εικόνα 2. Οι αγώνες των εργαζομένων για το Περιβάλλον

Η διαδικασία παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας με καύσιμο τον λιγνίτη δημιουργεί πολλά Περιβαλλοντολογικά, οικονομικά, κοινωνικά, ακόμη και πολιτιστικά προβλήματα[2]:

- Η εξόρυξη του λιγνίτη στις περιοχές που προαναφέραμε δημιούργησε τους πρώτους «περιβαλλοντολογικούς πρόσφυγες» στη Χώρα μας αφού μετεγκαταστάθηκαν, διασπάστηκαν ή ακόμα και διαλύθηκαν ολόκληρα χωριά που είχαν την ατυχία να κρύβουν στα σπλάχνα τους τον λιγνίτη. Αυτό είχε πάρα πολλές και πολύμορφες συνέπειες. Οι αγρότες και οι κτηνοτρόφοι έγιναν εργάτες ή άνεργοι αφού έχασαν τα βοσκοτόπια και χωράφια τους που γι αυτούς ήταν μέσα παραγωγής. Καταστράφηκαν πολιτιστικά μνημεία, εκκλησίες κλπ.
- Η όλη εξορυκτική διαδικασία δημιουργεί σκόνη που διαχέεται στους γύρω οικισμούς, θορύβους και εκρήξεις από τις ανατινάξεις βράχων αλλά και διάρρηξη του υδροφόρου ορίζοντα. Επίσης καταστράφηκαν βιότοποι άγριας πανίδας και η αισθητική του τοπίου.
- Η μη τήρηση των μεταλλευτικών κανονισμών δημιουργεί κατολισθήσεις και μετακινήσεις τεραστίων εκτάσεων, όπως έγινε τελευταία στους Αγίους Αναργύρους της Φλώρινας όπου ολόκληρο το Χωριό έμεινε «κρεμασμένο» στους γκρεμούς που δημιούργησε η κατολίσθηση του Ορυχείου Αμυνταίου[3]
- Κατά καιρούς είχαμε διαρροές μεγάλων ποσοτήτων βιομηχανικών λιπαντικών και άλλων βλαβερών χημικών υλικών από τους Ατμοηλεκτρικούς Σταθμούς (ΑΗΣ).
- Μεγάλη περιβαλλοντολογική καταστροφή έγινε από φωτιά σε μετασχηματιστή που περιείχε κλοφέν στον ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου. Η απαράδεκτη τακτική της ΔΕΗ να κρατήσει μυστική την ύπαρξη κλοφέν έβαλε σε μεγάλο κίνδυνο τη ζωή, πυροσβεστών που κλήθηκαν να σβήσουν χωρίς ειδικά μέσα ατομικής προστασίας τη φωτιά και εργαζομένων που μάζευαν απροστάτευτοι αυτά τα υλικά. Επίσης βγήκαν στην επιφάνεια περιπτώσεις εργαζομένων που έπλεναν τα χέρια, ακόμα και το πρόσωπο με αυτό το καρκινογόνο υλικό αφού κανείς δεν τους ενημέρωσε περί τίνος πρόκειται. Μετά από το ατύχημα το κλοφέν αποσύρθηκε από όλους τους μετασχηματιστές της ΔΕΗ.
- Τα μεγαλύτερα προβλήματα στην υγεία των εργαζομένων και των κατοίκων των γύρω περιοχών προέρχονται από την καύση του λιγνίτη στους ΑΗΣ. Η καύση του λιγνίτη παράγει οξειδία του αζώτου (NOX), οξειδία του θείου (SOX), και αιωρούμενα σωματίδια που εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα. Όλα αυτά είναι υπεύθυνα για το παιδικό άσθμα, τις ρινίτιδες

Ένα πολύ μικρό μέρος της τέφρας αποβάλλεται από την καμινάδα, ένα μέρος χρησιμοποιείται από την τσιμεντοβιομηχανία και το υπόλοιπο παρακρατείται από τα φίλτρα και μέσω ταινιοδρόμων ή φορτηγών επιστρέφει για ταφή στα Ορυχεία. Η διαδικασία αυτή εκπέμπει τη μεγαλύτερη ποσότητα αιωρούμενων σωματιδίων γιατί η τέφρα είναι πολύ ελαφρύ υλικό και φεύγει στην ατμόσφαιρα από τα ξεσκέπαστα φορτηγά και τους ανοιχτούς ταινιοδρόμους. Πολλές φορές η τέφρα φεύγει ξερή, δεν βρέχεται γιατί δημιουργεί άλλους είδους προβλήματα. Το άκρον άωτον της εγκληματικής αδιαφορίας της ΔΕΗ, του «κράτους λωποδύτη» και της διαπλεκόμενης τοπικής αυτοδιοίκησης είναι οι αποθέσεις βουνών τέφρας κοντά στους κατοικημένους οικισμούς και η διάστρωση από εργολάβους των δρόμων που κινούνται τα φορτηγά τους με τέφρα.

Εικόνα 4. Εγκληματική απόθεση τέφρας

- Στα θετικά μπορούμε να επισημάνουμε τη λειτουργία της τηλεθέρμανσης. Έτσι στις Περιοχές αυτές πάνω από 150.000 κάτοικοι θερμαίνονται με ζεστό νερό από τους ΑΗΣ[7]. Εκτός από τα οικονομικά οφέλη έχουμε μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα αλλά κυρίως μονοξειδίου του άνθρακα και αιθαλομίχλης που θα παράγονταν, όπως βλέπουμε

σήμερα σε άλλες περιοχές, από τους χιλιάδες καυστήρες που θα λειτουργούσαν σε περιοχές που έχουν 6 μήνες Χειμώνα.

- Οι εκτάσεις που χρησιμοποιήθηκαν για εξόρυξη μπορούν να αναπλασθούν και να αναδασωθούν ή να γίνουν γόνιμα χωράφια και αν υπάρξει πολιτική βούληση, να αποδοθούν σε ακτήμονες ή νέους αγρότες. Όμως κι εδώ υπάρχει κυβερνητική αδιαφορία. Σύμφωνα με δημοσιοποιημένη μελέτη τη ΔΕΗ μέχρι σήμερα έχουν αποκατασταθεί μόνο 46.500 στρέμματα από τα 170.000 που έχουν έρθει στην κυριότητα της ΔΕΗ[8] Εδώ πρέπει να αλλάξει και το ιδιοκτησιακό καθεστώς αφού ΠΑΣΟΚ και ΝΔ σε μια νύχτα έκαναν τη ΔΕΗ ιδιοκτήτη, τον μεγαλύτερο «τσιφλικά» της Χώρας.

Αυτά τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα δημιουργούνται από τη λιγνιτική παραγωγή Η/Ε και ίσως να υπάρχουν και κάποια άλλα που να μας διαφεύγουν. Είναι γενικότερα προβλήματα που δημιούργησε η βιομηχανική παραγωγή. Κάποια από αυτά έχουν αντιμετωπιστεί, κάποια άλλα μπορούν να αντιμετωπιστούν με πολιτική βούληση και κάποια οικονομική επιβάρυνση αφού υπάρχει η τεχνογνωσία και η τεχνολογία. Κάποια άλλα όμως δεν αντιμετωπίζονται γιατί είναι σύμφυτα με την εξορυκτική διαδικασία. Έτσι τα ζητήματα της διαρροής λαδιών και τοξικών αντιμετωπίστηκε με τη συλλογή τους και ανακύκλωση αλλά και την εγκατάσταση βιολογικών καθαρισμών. Σε ό,τι αφορά τις εκπομπές οξειδίων του αζώτου και του θείου υπάρχει η τεχνολογία μέσω της κατασκευής μονάδων αποθείωσης.

Σε ό,τι αφορά τα αιωρούμενα σωματίδια, τα σημερινά φίλτρα των μονάδων είναι πολύ καλά αφού μπορούν να συγκρατήσουν μέχρι και το 99% των σωματιδίων[7]. Το μεγάλο πρόβλημα είναι με την τέφρα και τα άλλα υλικά που παρακρατούν τα φίλτρα και ο τρόπος διακίνησής τους. Ο σημερινός τρόπος με φορτηγά και ανοιχτούς ταινιόδρομους ή σκεπασμένους, με καπάκια όπως στον ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου είναι απαράδεκτος και δημιουργεί τεράστια προβλήματα στην υγεία των κατοίκων και των εργαζομένων. Όμως τεχνολογία και τεχνογνωσία υπάρχει για να λυθεί έως και 100% το πρόβλημα. Κλειστούς, σωληνωτούς ταινιόδρομους διακίνησης τέφρας. Έναν κανονικό και έναν εφεδρικό σε κάθε ΑΗΣ. Συστήματα διαβροχής - εκνέφωσης στα σημεία μεταφόρτωσης κάθε κεφαλής. Πλήρη απαγόρευση διακίνησης τέφρας με φορτηγά. Πλήρη απαγόρευση με επιβολή ποινών στη διάστρωση με τέφρα δρόμων, δαπέδων ορυχείων κλπ αλλά και απόθεσης της τέφρας. Οι νέες τεχνολογίες προσφέρουν και άλλες λύσεις και χρειάζεται να μεταφερθεί τεχνογνωσία από άλλες χώρες όπως Γερμανία κ.α

Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία εξόρυξης του λιγνίτη υπάρχουν πολλές βελτιωτικές λύσεις για μείωση της ρύπανσης (ψεκασμοί, μόνιμες διαβροχές δρόμων, εκνέφωση σε σημεία εκσκαφών

και μεταφόρτωσης) αλλά τα βασικά προβλήματα που προαναφέραμε θα παραμείνουν λόγω της φύσης των εξορύξεων.

Και τέλος, αυτοί που όψιμα ενδιαφέρονται για τις «καμένες» από το λιγνίτη περιοχές και την υγεία των κατοίκων της απαιτώντας εδώ και τώρα παύση των εξορύξεων, ξεχνούν ή δε γνωρίζουν ότι:

Με την παύση «εδώ και τώρα» της εξορυκτικής διαδικασίας θα συντελεστεί το μεγαλύτερο περιβαλλοντολογικό έγκλημα που θα το υποστούν όλες οι επόμενες γενιές σ αυτές της περιοχές και όχι μόνο. Επειδή μόνο η συνέχιση της εξορυκτικής διαδικασίας μπορεί να κλείσει τα ορυχεία που είναι τρύπες βάθους 250 έως 370 μέτρων και έκτασης αρκετών χιλιάδων στρεμμάτων. Αυτό φυσικά πρέπει να γίνει προγραμματισμένα ώστε σε βάθος χρόνου, που θα οριστεί από τώρα, να εξορυχτούν τα αποθέματα, να κλείσουν τα Ορυχεία, να αποκατασταθούν και να επαναποδοθούν τα εδάφη στην τοπική κοινωνία.

Και όλα αυτά με σεβασμό στο Περιβάλλον, στην τοπική κοινωνία και στις εργασιακές και μισθολογικές σχέσεις των εργαζόμενων.

Τα κλείσιμο των εξορυκτικών δραστηριοτήτων χωρίς τα προηγούμενα σημαίνει:

1. «Ντόμινο κατολισθήσεων» λόγω του βάθους, της έκτασης και του μεγάλου βάρους των μαζών πέριξ των ορυχείων όπου «απειλεί να καταπιεί» μεγάλες εκτάσεις και οικισμούς

Εικόνα 5. Σε συνεχή εξέλιξη το “ντόμινο” Κατολισθήσεων γύρω από το Ορυχείο Αμυνταίου

2. Διαρκής και επ’ άπειρον εκπομπή σκόνης και αιωρούμενων σωματιδίων λόγω των ανοιχτών αποθέσεων τέφρας και άγονων υλικών που υπάρχουν στα Ορυχεία

3. Συνεχής εκπομπή μονοξειδίου του άνθρακα που θα γίνεται λόγω αυταναφλέξεων των λιγνιτικών κοιτασμάτων. Το δηλητήριο αυτό που θα παράγεται από εκατοντάδες εστίες λόγω ατελούς καύσης θα το αναπνέουν για δεκάδες ίσως και εκατοντάδες χρόνια όλες οι επόμενες γενιές.

Εικόνα 6. Η αυτανάφλεξη των παρατημένων λιγνιτικών κοιτασμάτων

4. Τα νερά της Περιοχής θα μαζεύονται στον πυθμένα των ορυχείων άρα και ο υδροφόρος ορίζοντας θα είναι μόνιμα σ αυτό το βάθος.
5. Τον κίνδυνο εξαφάνισης των τεσσάρων λιμνών (Πέτρας, χειμαδίτιδας, Ζάζαρης και Βεγορίτιδας) λόγω υψομετρικής διαφοράς με το ανοιχτό Ορυχείο Αμυνταίου, επισημαίνουν οι φορείς της Περιοχής
6. Το κλείσιμο ή εισαγωγή ακριβού καυσίμου στις τηλεθερμάνσεις
7. Αίρονται οι προγραμματισμένες εγκαταστάσεις πληττόμενων οικισμών
Πραγματικά δεν γνωρίζουμε ακόμα τι άλλου είδους προβλήματα μπορούν να δημιουργηθούν όταν θα υπάρχουν τόσες πολλές και τεράστιες «ανοιχτές πληγές στο σώμα» αυτών των περιοχών.

Εικόνα 7. Υδροβιότοπος σε αποκατεστημένα εδάφη πρώην λιγνιτωρυχείων

Μπορούσε να γίνει αλλιώς;

Σίγουρα τα πράγματα θα μπορούσαν να ήταν διαφορετικά και στα ζητήματα του Περιβάλλοντος και της Ηλεκτρικής Ενέργειας και των εργασιακών σχέσεων αν υπήρχε πολιτική βούληση ή κάποια άλλη Κοινωνικοπολιτική κατάσταση. Οι Κυβερνήσεις των κομμάτων ΠΑΣΟΚ, ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ που κυβέρνησαν την Χώρα τα τελευταία 50 περίπου έτη, χρησιμοποίησαν τη ΔΕΗ σαν την «ιερή αγελάδα» του Κεφαλαίου. Τζάμπα ρεύμα στις ενεργοβόρες βιομηχανίες και χαράτσια στο Λαό. Σ αυτή τη λογική κατασπατάλησαν ενεργειακούς αλλά κυρίως φυσικούς πόρους λεηλατώντας το Περιβάλλον, τις περιουσίες και τις ζωές εργαζομένων και κατοίκων της περιοχής μας. Δεν πήραν, ως όφειλαν, τα απαραίτητα μέτρα που διέθετε η επιστήμη και η τεχνολογία για την προστασία της υγείας των ανθρώπων που υφίστανται τις συνέπειες από την εξόρυξη και καύση του λιγνίτη. Δεν αποκατέστησαν, στο μέγεθος που έπρεπε και μπορούσαν τα δάση, τα χωράφια τη γη που κατέστρεψαν και με την αναιτιολόγητη απόφαση του Μητσοτάκη για βίαιη αποβιομηχάνιση, αφήνουν πίσω τους «σεληνιακό τοπίο» και εικόνες καταστροφής.

Γι αυτό αγωνιζόμαστε ώστε «η απόφαση» του Μητσοτάκη να μην περάσει και να παραμείνει εκεί που «γεννήθηκε». Στην Ουάσιγκτον!

***Πράσος Στέφανος:** Μέλος Περιφερειακού Συμβουλίου Δ. Μακεδονίας Εκπρόσωπος της «Αριστερής Συμπόρευσης για την Ανατροπή στη Δυτική Μακεδονία». Πρώην Πρόεδρος του ΣΕΕΝ «Εργατική Αλληλεγγύη»

Πηγές

1. [Σ.Ε.ΕΝ. "ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ": Η προσφυγή του ΙΜΔΑ για την μόλυνση της Πτολεμαΐδας και της Μεγαλόπολης](#)
2. Τα προβλήματα ρύπανσης στο Λεκανοπέδιο Κοζάνης -Πτολεμαΐδας- Φλώρινας kokinokamini.blogspot.gr
3. Μεγάλη κατολίσθηση στο ορυχείο Αμυνταίου - Μεγάλη καταστροφή - e-ptolemeos.gr
4. [Σύμβαση ΔΕΗ και J&P ΑΒΑΞ για το σύστημα αποθείωσης του ΑΗΣ Αγ. Δημητρίου](#)
5. Σόνια Περέζ (Ανοσοβιολόγος, PhD): "Ο λιγνίτης αυξάνει τους καρκίνους"... Ένα ιδιοτελές παραπλανητικό επιχείρημα υπέρ των ΑΠΕ!
6. [Σε ποιες περιοχές της Ελλάδας «θερίζει» ο καρκίνος | iefimerida.gr](#)
7. Κοζάνη: Ξεκινά η λειτουργία της Τηλεθέρμανση - ert.gr
8. Σχέδιο αποκατάστασης και χρήσης των εδαφών, των Ορυχείων του ΛΚΔΜ <https://ar.scribd.com/document/307982070>

Εικόνες

1. [«Ο λιγνίτης αυξάνει τους καρκίνους» | στον Τοίχο](#)
2. Εφημερίδα Έθνος 14/3/2005
3. Σε ποιες περιοχές της Ελλάδας «θερίζει» ο καρκίνος | iefimerida.gr
6. Kozani.tv